

Dagur mannréttinda barna

20. nóvember 2022

Kæri skólastjórnandi

Með bréfi þessu viljum við hjá Barnaheillum – Save the Children á Íslandi minna þig og kennara skólans á að 20. nóvember ár hvert er Dagur mannréttinda barna. Við hvetjum ykkur til að stuðla að fræðslu um barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna í kringum þann dag þar sem daginn ber að þessu sinni upp á sunnudegi og sendum þér hér kennsluefni sem vonandi nýtist í kennslu um mannréttindi barna.

Að þessu sinni sendum við annars vegar kynningu á Lokaathugasemdom barnaréttarnefndar Sameinuðu þjóðanna í barnvænu formi en athugasemdirnar verða kynntar formlega næstkomandi mánudag, 21. nóvember. Hins vegar sendum við eins og undanfarin ár tillögu að framkvæmd nemendapings í skólanum.

Við hvetjum þig til að áframsenda þennan póst og kynninguna á alla kennara skólans með hvatningu og óskum um að unnið verði sérstaklega með mannréttindi barna í sem flestum kennslustofum. Þessar upplýsingar um [Dag mannréttinda barna 2022 er einnig á finna á vef Barnaheilla](#).

1. Kynning á lokaathugasemdom barnaréttarnefndar Sameinuðu þjóðanna

Kynningin á lokaathugasemdunum er í rafrænu formi og má nálgast [hér](#). Þegar búið er að kynna athugasemdirnar og réttindi barna fyrir þeim hvetjum við kennara til að spyrja börnin eftirfarandi spurninga:

- Hvað finnst þér/ykkur um þessar athugasemdir frá Barnaréttindanefndinni?
- Hvað finnst þér/ykkur mikilvægast að laga strax?
- Er eitthvað fleira sem þú/þið takið eftir sem þarf að laga til tryggja rétt barna sem kemur ekki fram? Ef svo er, hvað er það sem þarf að bæta?
- Er eitthvað annað sem þú/þið viljið að komi fram? Ef svo er, hvað er það?

Gott getur verið að gefa nemendum tækifæri til að ræða sín á milli fyrst og senda okkur svör þeirra á netfangið barnaheill@barnaheill.is Mennta- og barnamálaráðuneytið mun vinna úr þeim upplýsingum sem berast og munu þær einnig nýtast þegar barnaréttarnefndin tekur aftur fyrir stöðu Íslands í að framfylgja mannréttindum barna.

2. Nemendaping í skólum

Ein af mörgum leiðum til að stuðla að mannréttindum barna er að setja á fót svokölluð nemendaping. Með þeim gefst börnum og ungmennum kostur á að koma hugmyndum sínum og tillögum á framfæri

og hlusta á hvað aðrir hafa að segja, það er nefnilega líka mikilvægt að kunna að hlusta! Kennarar geta nýtt sér slík þing sem lið í að vinna með grunnþáttinn lýðræði- og mannréttindi. Við hvetjum ykkur því til að hafa nemendaping í skólanum sem öll börn taka þátt í. Þið getið valið afmarkað þema eins og til dæmis jólin, símanotkun í skólum eða loftslagsbreytingar. Þið getið líka kallað eftir hugmyndum frá nemendum sjálfum. Hér er að finna skjal með hugmyndum sem þið getið notað til hliðsjónar við skipulagningu nemendapings og að sjálfsögðu takið þið mið af þeim aðstæðum sem eru í ykkar skóla.

Fræðsla um Barnasáttmálann í skólum

Síðastliðin ár hafa Barnaheill – Save the Children á Íslandi sent bréf til allra skólastjórnenda og hvatt þá til að stuðla að fræðslu fyrir öll börn um Barnasáttmálann á þessum degi. Samtökin hvetja kennara barna á öllum aldursstigum að framfylgja því og festa þennan dag í sessi.

Fræðsluefni um Barnasáttmálann

Fræðsluefni sem kennarar geta nýtt sér um Barnasáttmálann er m.a. að finna á eftirfarandi vefsíðum:

- Barnaheill.is
- [Barnasáttmáli.is](http://Barnasattmali.is)
- [Dagur mannréttinda barna](http://Dagurmannrettinda barna)
- [Kynningamyndbönd um Barnasáttmálann](http://Kynningamyndbönd um Barnasattmálann)

Af hverju Dagur mannréttinda barna?

Þann 20. nóvember árið 1989 var Barnasáttmálinn samþykktur á allsherjarþingi Sameinuðu þjóðanna. Með sáttmálanum sem var svo lögfestur á Alþingi árið 2013 var gríðarlega mikilvægt skref tekið til að tryggja með lögum réttindi barna. Árið 2016 var samþykkt á Alþingi að 20. nóvember ár hvert skuli helgaður fræðslu um mannréttindi barna. Barnaheillum var falið af innanríkisráðherra og mennta- og menningarmálaráðherra að sjá um framkvæmd dagsins. Lögð hefur verið áhersla á að hvetja kennara á öllum skólastigum til að fræða börn um réttindi sín á þessum degi, m.a. með því að hafa barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna að leiðarljósi.

Í þingsályktunartillögu félags- og barnamálaráðherra vorið 2021 um Barnvænt Ísland – framkvæmd barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna kemur fram að dagurinn skuli eflur frá og með árinu 2021. Vinna skuli að því að gera 20. nóvember hærra undir höfði og nýta daginn

enn frekar við fræðslu og vitundarvakningu um réttindi barna. Auk mennta- og

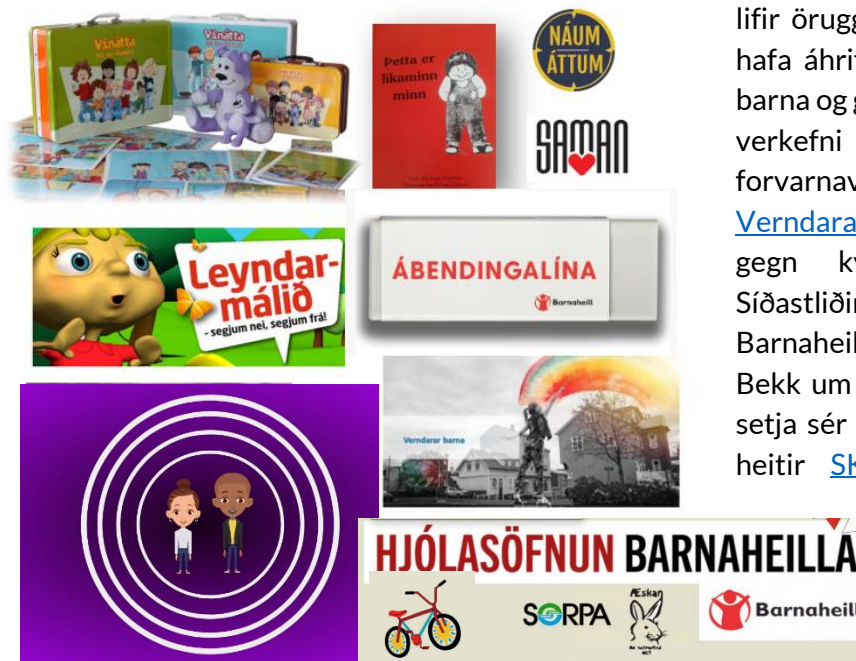

menningarmálaráðuneytisins og dómsmálaráðuneytisins bera forsætisráðuneyti og félags- og barnamálaráðuneyti einnig ábyrgð á deginum

Barnasáttmálinn er útbreiddasti mannréttindasamningur heims og kveður á um réttindi sem öll börn eiga að njóta, án mismununar. Til þess að réttindin nýtist öllum börnum er mjög mikilvægt að þau þekki réttindi sín og að samfélagið allt þekki í hverju þau felast og hvaða skyldur sáttmálinn leggur á herðar samfélagsins.

Um Barnaheill

Barnaheill – Save the Children á Íslandi eru hluti af alþjóðasamtökunum Save the Children sem stofnuð voru árið 1919 og vinna að réttindum og velferð barna með barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna að leiðarljósi. Barnaheill eru leiðandi afl í að breyta viðhorfum og verklagi varðandi málefni barna og réttindi þeirra. Framtíðarsýn Barnaheilla er heimur þar sem sérhvert barn hefur tækifæri

til að lifa og þroskast, fær gæðamenntun, lifir öruggu lífi og hefur tækifæri til að hafa áhrif. Við stöndum vaktina í þágu barna og gætum réttinda þeirra. Stærstu verkefni samtakanna eru [Vináttu](#) – forvarnaverkefni gegn einelti og [Verndarar barna](#) – forvarnaverkefni gegn kynferðisofbeldi á börnum. Síðastliðinn vetur var í þróun hjá Barnaheillum fræðsla fyrir börn í 5.-10. Bekk um kynferðisofbeldi, einelti og að setja sér mörk í samskiptum. Verkefnið heitir [SKOH! Hvað er ofbeldi?](#) en

verkefnið er forvarnafræðsla fyrir börn í 5. – 10. bekk grunnskóla um ofbeldi gegn börnum með áherslu á einelti og

kynferðisofbeldi. Önnur stærri verkefni eru [Ábendingalínan](#) sem í samvinnu við m.a. lögregluembættið er hægt að tilkynna um óæskilegt efni á netinu, [Hjólasöfnun](#), [Ráðgjöf](#), ýmsir [samstarfshópar](#) sem vinna að málefnum barna, málsvarahlutverkið um t.d. fátækt og gjaldfrjálsan grunnskóla og [lagaumsagnir og ályktanir](#). Auk þess er [erlendum verkefnum](#) samtakanna sífelld að fjölga. Barnaheill eru frjáls félagasamtök og byggja alla sína starfsemi á frjálsum framlögum og styrkjum. Nánari upplýsingar um Barnaheill má nálgast á [vefsíðu samtakanna](#).